



3 Klimaat en energietransitie

De provincie committeert zich aan het landelijk klimaatakkoord en de daarna gemaakte afspraken om voor 2030 55% CO₂-reductie te halen ten opzichte van 1990. Daarom is het bijdragen aan het tegengaan van klimaatverandering 1 van de speerpunten van dit college. Dit doen we niet alleen voor onszelf, maar ook voor de toekomstige generaties. We zien nu al de gevolgen van klimaatveranderingen in ons huidige weer, met bijvoorbeeld de clusterbuien en steeds hogere temperaturen.

Een belangrijk deel van onze inzet loopt via energietransitie. Maar ook via verduurzaming van mobiliteit, gebouwde omgeving, industrie, energie-opwek, landbouw en landgebruik willen we bijdragen aan het verminderen van CO₂-uitstoot. We zien dat deze noodzakelijke veranderingen veel maatschappelijke impact hebben. Met alle inzet zullen we oog blijven houden voor het welbevinden van onze inwoners en het draagvlak, de betaalbaarheid en de uitvoerbaarheid van maatregelen. We vinden het belangrijk dat al onze inwoners mee kunnen doen. Daarbij helpt het wanneer de provincie toegankelijke informatie biedt over alle relevante feiten en de voortgang ten aanzien van de doelstellingen.

Maatregelen voor CO₂-reductie

Op basis van een in opdracht van de provincie uitgevoerd onderzoek door Berenschot blijkt dat de klimaatdoelen niet gehaald worden. Het actieprogramma klimaat zal worden geactualiseerd en aangevuld met maatregelen die bijdragen aan het behalen van de klimaatdoelen. Het effect van deze maatregelen om te komen tot CO₂-reductie blijven we de komende jaren monitoren.

Duurzame energie

Het inzetten op duurzame energie is een onderdeel van het behalen van de klimaatdoelstellingen. Naast de bijdrage die het levert aan het reduceren van de CO₂-uitstoot, vinden we het belangrijk dat we daardoor meer regie krijgen over onze energie en daarmee de afhankelijkheid van dictatoriale regimes afbouwen. En niet onbelangrijk, dat we bijdragen aan het verlagen van het energieverbruik en het verlagen van de energierekening van onze inwoners. Doordat de uitstoot van stikstof en andere verbrandingsstoffen daalt, kan energietransitie een bijdrage leveren aan een gezonde leefomgeving. Ook hebben we oog voor de uitdagingen van de energietransitie. Windmolens, zonneparken en energie-infrastructuur tekenen een landschap en kunnen voor mensen die in de directe omgeving wonen een negatieve impact hebben op hun welbevinden.



RES-aanpak

De huidige aanpak in het kader van de Regionale Energiestrategieën (RES'en) wordt voortgezet. Dit is een zorgvuldig proces van de partners in de regio geweest. We geven ruimte aan onze partners voor het uitvoeren van de RES'en en zullen daar waar nodig ondersteuning bieden. Goed verlopen, brede participatie, gezondheid en een zorgvuldige inpassing zijn daarbij aandachtspunten. Zo vinden we dat bij zonnepanelen als eerste moet worden gekeken naar de mogelijkheden voor plaatsing op daken en dat bij windmolens locaties waar zich minder geluidsgevoelige objecten bevinden (zoals industrieterreinen) de voorkeur hebben. Wij werken de voorkeursvolgorde verder uit in een afwegingskader in de vorm van een zonneladder en een windladder. Hier toetsen we op, met inachtneming van draagvlak in de gemeenteraad.

Wind op land

Wind is een belangrijk onderdeel van de noodzakelijke omslag naar duurzame energie. Windmolens op zee hebben onze voorkeur, maar ook plaatsing van windmolens op land zal onder voorwaarden nodig zijn. Zeker de grotere windmolens kunnen zorgen voor overlast en er is een landelijke discussie over de gezondheidseffecten. Het beschermen van omwonenden is daarom van groot belang. Naar verwachting zal de rijksoverheid hiervoor begin 2024 nieuwe regelgeving vaststellen. We zullen deze wetgeving zo snel mogelijk implementeren in onze eigen kaders en in de vergunningverlening. In de tussenliggende periode anticiperen we bij het beoordelen van nieuwe initiatieven op de nieuwe landelijke normen en zullen we ons maximaal inspinnen voor de bescherming van de gezondheidsaspecten op basis van de nieuwste wetenschappelijke inzichten.

Vanuit onze ruimtelijke regierol laten we, voor het geval dat gemeenten hun verschillen van mening niet bilateraal kunnen oplossen, de Noord-Hollandse gemeenten gezamenlijke uitgangspunten opstellen als onderling afsprakenkader over hoe om te gaan met de planning van eventuele windturbines nabij gemeentegrenzen. Daarnaast is voldoende draagvlak en participatie voor ons een randvoorwaarde.

Zonne-energie

Naast de wind levert ook de zon een grote bijdrage aan de transitie naar duurzame energie. De mogelijkheden van zonne-energie worden echter nog onvoldoende benut. Opwekking van zonne-energie kan een ontwerpprincipe worden bij stedenbouwkundige ontwikkeling. We maken ons hard om voor nieuw vastgoed in bestemmingsplannen op te nemen dat plaatsing van zonnepanelen op daken of gevels verplicht is. De mogelijkheden van onze eigen provinciale gebouwen, wegen en geluidsschermen zullen we optimaal benutten. Wanneer geschikte daken beter benut worden voor zonne-energie en vaker dubbel ruimtegebruik plaatsvindt (zoals zonnepanelen op parkeerterreinen met elektrische laadpalen), is het niet nodig om grootschalige zonneweides in het buitengebied in te richten. We volgen het nationale afwegingskader (de zogeheten zonneladder) bij de ruimtelijke inpassing van zonne-energie. Hiermee zijn we zeer terughoudend met het realiseren van zonneweides op hoogwaardige landbouwgrond.

Waterstof

Waterstof is een belangrijk instrument in de energietransitie en biedt economisch kansen. We stimuleren daarom de ontwikkeling van waterstof. De havens in het Noordzeekanaalgebied en Den Helder gaan hier een belangrijke rol in spelen.



Rol provincie in warmte- transitie

Gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor de warmtetransitie en maken hierover binnen de RES afspraken. De provincie coördineert de benutting van de bovenlokale warmtebronnen. Om de transitie te versnellen is het van belang om kennis over succesvolle initiatieven te delen. Wij continueren de huidige rol van de provincie rond het stimuleren van de warmtetransitie. Daarnaast benutten we de komende jaren ons Servicepunt Duurzame Energie om de kennisuitwisseling tussen gemeenten verder te ondersteunen.

Kernenergie en alternatieve energie- bronnen

Naast zonne- en windenergie zien we kansen voor alternatieve energiebronnen, zoals aardwarmte en aquathermie. De komende jaren gaan we ook onderzoek doen naar andere innovatieve technieken, waarbij we ook de voor- en nadelen van thorium en small modular reactors (kleine kerncentrales) in beeld willen brengen. In de klimaatplannen heeft het Rijk hiervoor een onderzoeksbudget beschikbaar gesteld. Voor deze middelen dienen we een aanvraag in. Het gaat hierbij nadrukkelijk om een verkenning. In deze collegeperiode worden geen initiatieven of voorbereidende handelingen voor een nieuwe kernenergiecentrale genomen.

Energie- infrastructuur en congestie

Energiecongestie is een enorm probleem. Het zet de provincie op slot. Het oplossen van deze congestie is niet alleen een randvoorwaarde voor de energietransitie, maar ook voor het verduurzamen van bedrijven en het behalen van onze woningbouwopgave.

De oplossing zit enerzijds in de aanleg van nieuwe infrastructuur en anderzijds in het verder besparen, verdelen en intelligenter benutten van energie. Vanuit onze rol als ruimtelijke regisseur maken we ruimte voor de infrastructuur, waaronder transformatorstations, aanlanding van windenergie en het waterstof-netwerk. Ook zetten we in op het versnellen van procedures.

Het veranderen van regelgeving en het inzetten op slimme combinaties kan ook al een oplossing bieden. We maken ons hard voor het verlenen van voorrang bij energie-aansluitingen aan organisaties met een groot maatschappelijk belang, zoals ziekenhuizen en bedrijven die serieuze stappen zetten om te verduurzamen. We stimuleren innovatieve oplossingen zoals energiehubs op bedrijventerreinen, buurtbatterijen en het ontlasten van het elektriciteitssysteem door besparing en zetten in op alternatieve warmtebronnen.

Verduur- zaming bestaande woningvoor- raad en ener- giearmoede

We versnellen de transitie naar meer duurzame energiebronnen. Deze omslag komt niet zomaar. We zijn ons bewust dat verduurzaming soms veel vraagt van inwoners en bedrijven. We vinden het dan ook belangrijk dat iedereen hierin kan meekomen. Voor bepaalde groepen kan dat lastig zijn. Bijvoorbeeld voor Noord-Hollanders die in al wat oudere en slecht geïsoleerde koop- of huurwoningen wonen en eigenlijk niet de financiële armslag hebben om hun huis te verduurzamen of om aan nieuwe regelgeving te voldoen. Dan dreigt energiearmoede. Wij maken ons hier sterk voor en gaan dit vraagstuk daarom actief agenderen in de gesprekken met het Rijk en onze regionale partners over de inzet van de middelen uit het klimaatfonds. Voor onze eigen regelingen zijn toegankelijkheid en een gelijk speelveld ook belangrijke randvoorwaarden.



Energie- coöperaties

We merken dat lokale energiecoöperaties kunnen bijdragen aan het draagvlak voor de energietransitie. We zien dat enthousiasme van bewoners vaak vastloopt in bijvoorbeeld de wirwar van procedures en een gebrek aan startkapitaal. We willen dit soort organisaties stimuleren en ondersteunen met kennis en begeleiding bij de zoektocht naar financiële mogelijkheden. Hiervoor zullen we het Servicepunt Duurzame Energie uitbreiden.

Klimaat- adaptatie

Door klimaatverandering zullen we vaker te maken krijgen met extreme weersomstandigheden. Hier moeten we op anticiperen bij onder andere de inrichting van steden, het landelijk gebied en het beheer en onderhoud van kusten en dijken.